

Knižnice vo svete dezinformácií

celoslovenská kampaň

Praha, 24.10.2024, Beáta Bellérová, Ondrej Látka

Slovenská
asociácia
knižníc

www.sakba.sk

Slovenská asociácia knižníc

- Nezávislé združenie právnických osôb, teda knižníc. Na Slovensku združujeme viac ako 100 najaktívnejších knižníc.
 - obhajoba knižníc, spolupráci pri príprave legislatívy na celonárodnej úrovni, cezhraničná spolupráca, marketing, celonárodné podujatia VK a AK.
- V Českej republike dlhoročne spolupracujeme s profesijnými združeniami, ale aj s knihovníkmi alebo knižnicami.
- Zástupcovia SKIP a SAK sa stretli v Knihovni Jiřího Mahena v Brně, 24. dubna 2024. Jedným z výstupov spolupráce medzi SKIP a SAK je aj táto konferencia.

Dezinformácie a knižnice

- Dôvodom práce s touto témou je aj fakt, že až 54% Slovákov verí dezinformáciám

Czechia		30%	Koľko ľudí verí dezinformáciám z priemeru troch konšpiračných teórií a manipulatívnych správ
Estonia		31%	
Latvia		31%	Nie sú známe žiadne kľúče medziročných trendov pre jednotlivé krajiny týkajúce sa ich sklonu ku konšpiračným teóriám. Percentuálne zmeny sa líšia od výroku k výroku. Tie „najpopulárnejšie“ sú teórie o riadení štátov tajnými spolkami.
Poland		36%	
Lithuania		39%	
Hungary		41%	
Romania		44%	
Slovakia		54%	
Bulgaria		54%	
Zdroj: GLOBSEC trends 2022, https://www.globsec.org/what-we-do			

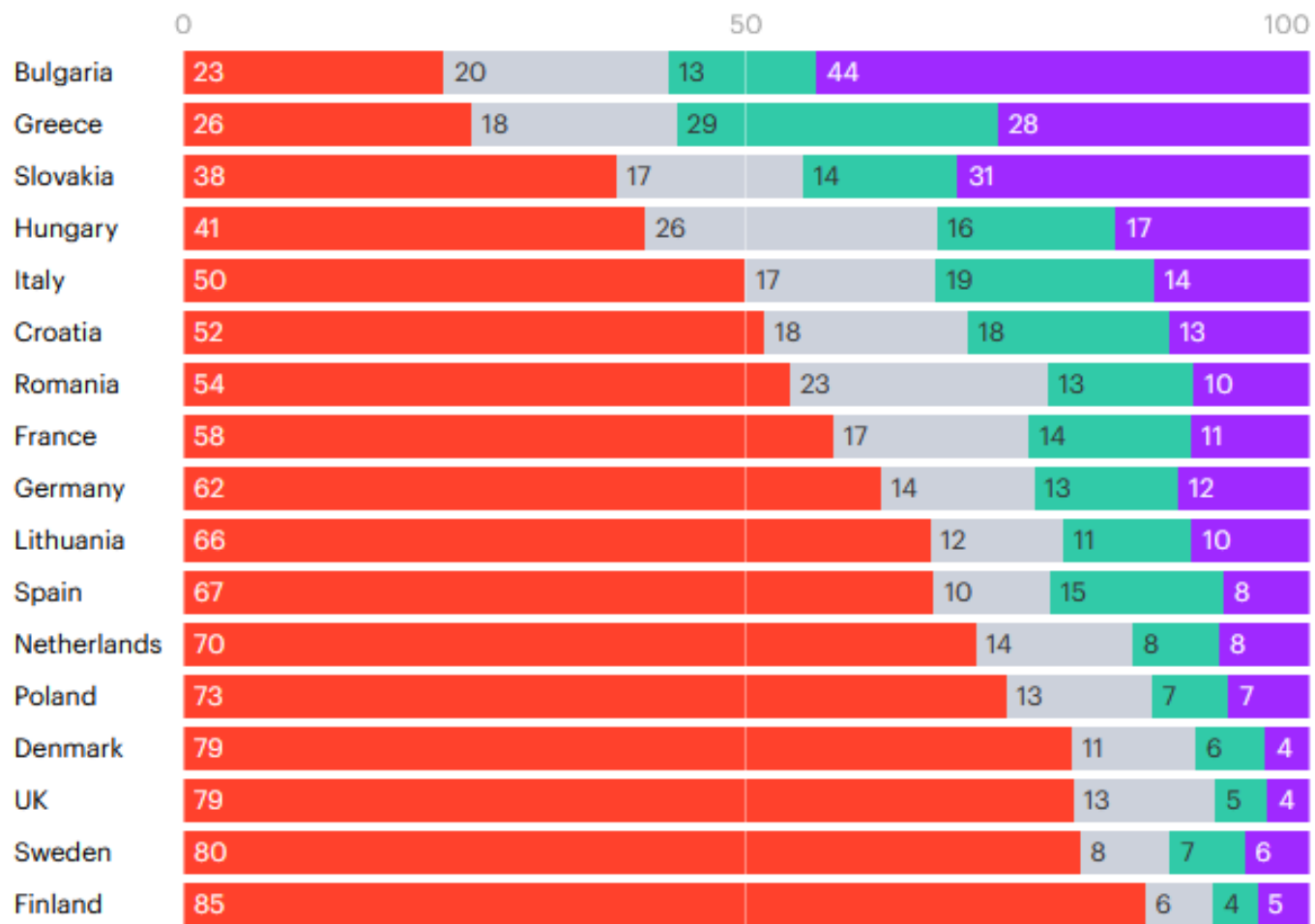

Otázka:

Čo si myslíte, kto môže za vojnu na Ukrajine?

Entirely Russia/more Russia than NATO Don't know NATO and Russia equally Entirely NATO/more NATO than Russia

YouGov

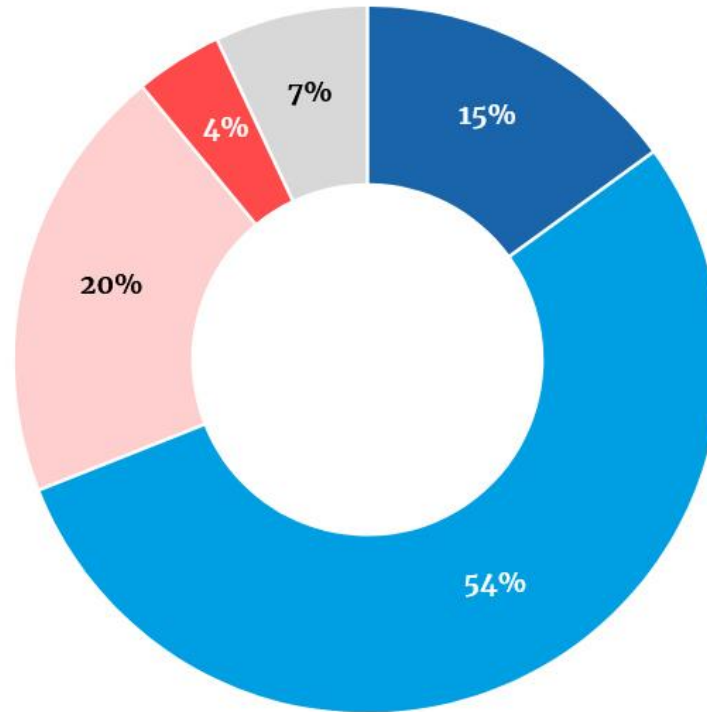
1-25 April 2022 • Get the data

Kde je pravda?

Takmer 7 z 10 Slovákov sú si úplne alebo skôr istí, že dokážu odlíšiť hoax od pravdy. Istejší sú si predovšetkým muži (75 %) a ľudia s vysokoškolským vzdelaním (88%).

Do akej miery ste si istý/á, že dokážete odlíšiť hoax od pravdy?

■ Veľmi istý/á ■ Skôr istý/á ■ Skôr si nie som istý/á ■ Vôbec si nie som istý/á ■ Neviem / Nechcem odpovedať

Zdroj: [NMS Market Research Slovakia](#) • Online prieskum, N=1030, 18+, 10. – 14. 01. 2024

Týždeň slovenských knižníc

- Jedným z hlavných podujatí je Týždeň slovenských knižníc, ktorý SAK organizuje vždy prvý marcový týždeň.
- Ide o celoslovenské podujatie, do ktorého sa zapájajú nielen členské ale aj nečlenské knižnice, jeho cieľom je pozitívna mediálna propagácia a zviditeľňovanie knižníc.
- V roku 2023 bola nosná téma „*Knižnice, záruka kvalitných informácií*“.

Týždeň slovenských knižníc

6.3. – 12.3.2023

Knižnice,
záruka kvalitných
informácií

Ústredná grafika

- Týždeň slovenských knižníc
- Téma: Knižnice, záruka kvalitných informácií
- Boj proti dezinformáciám
- Spolupracujúce inštitúcie MK SR, Polícia SR, odborníci z praxe
- Informovanosť v knižniciach

Teasingová kampaň

182 comments, 14 shares

98 comments, 17 shares

508 comments, 111 shares

195 comments, 21 shares

5 comments, 13 shares

1 comments, 51 shares

2 comments, 15 shares

1 comments, 7 shares

Vzdelávacie materiály

DEZINFORMÁCIA

PRAVDA, ALEBO LOŽ?

Francúzsky vedec Etienne Klein zverejnil na sociálnych sieťach tento status, ktorý sa stal virálnym. Videli a zdieľali ho tisíce ľudí.

Potom upozornil, že na snímke nie je detailný záber hviezdy, ale údená saláma. Chcel tak upozorniť na to, ako ľahko uveríme tomu, čo vidíme...

ČOMU MÁME VERIŤ?

Denne prijímame obrovské množstvo informácií z rôznych zdrojov – televízia, rádio, internet, noviny, časopisy, knihy, reklamné búače, rozhovory s ľuďmi... Je nemožné overovať si pravdivosť všetkých týchto informácií.

ALE! Je potrebné mať na pamäti, že mnoho informácií je skrešlených, vymyslených, tendenčných a nepravdivých. Ani obrázky, ktoré vidíme na vlastné oči, nemusia odzrkadľovať pravdu.

AKO MOŽNO ROZPOZNAŤ DEZINFORMÁCIE?

1. **Overte si zdroj** - pozrite sa podrobne na stránku, kde ste obsah našli.
2. **Overte si autora** - je dôveryhodný? Je skutočný? Je v danej oblasti odborník?
3. **Overte si fakty z iných zdrojov** - sedia uvedené dátumy, citáty a čísla? Čo o nich píše iní?
4. **Overte si či nejde o vtíp** - možno ide o satiru.
5. **Overte si, či sú obrázky autentické** - nie sú upravované, alebo vytrhnuté z kontextu?

© Zuzana Lahašová

FALOŠNÉ SPRÁVY (FAKE NEWS)

Fake news alebo falošné správy môžu byť nebezpečné, pretože môžu ovplyvniť naše rozhodnutia a postoje, ale aj verejnú mienku na základe nepravdivých informácií.

Tu je niekoľko jednoduchých spôsobov, ako **sa BRÁNĽA A CHRÁNIŤ** pred falošnými správami:

1. **Skúmajte a skontrolujte zdroj/-e informácií:** Zistite, kto je autorom príslušnej správy, a kde bola zverejnená. Overte si, či je zdroj dôveryhodný a spoľahlivý. Ak vidíte nejakú informáciu len na jednej stránke alebo v jednom zdroji, skúste ju overiť na viacerých miestach. Ak sa daná informácia nachádza aj na iných dôveryhodných webových stránkach, pravdepodobne je pravdivá.
2. **Pozor na čiastkové informácie:** Falošné správy sa často šíria prostredníctvom presných, ale z kontextu vytrhnutých častí informácií, ktoré môžu byť ľahko zneužitá. Ak si nie ste istí, či je informácia úplná, skontrolujte a preverte si ju.
3. **Kontrolujte dátum zverejnenia:** Sledujte, kedy bola správa zverejnená, pretože informácie môžu byť zastarané alebo sa zámerne snažia pôsobiť, akoby sa práve diali.
4. **Kontrolujte faktickú správnosť:** Ak sa správa zdá príliš neuveriteľná, skúste ju overiť na viacerých miestach alebo použite stránky na kontrolu faktov.
5. **Nešírte falošné správy:** Ak si nie ste istí, či sú informácie pravdivé, nešírte ich ďalej. Snažte sa nepresvedčať ostatných, aby uverili niečomu, čo nemá pevný základ v skutočnosti.
6. **Buďte kritickí:** Vždy by ste mali byť kritickí voči správam a informáciám, ktoré dostávajúte. Skontrolujte si zdroje a fakty, skúmajte rôzne názory a vyhýbajte sa príliš emocionálnym reakciám na kontroverzné správy.

© Lucia Škrápcová

Týždňík
slovenských
knižníc

SAK Slovenská
asociácia
knižníc

Z verejných zdrojov poskytl
fond
na podporu
memória
u.

Video propagácia

Súhrn platenej propagácie

- Celkovo sme zasiahli 409 893 unikátnych používateľov, ktorým sa kampane a príspevky zobrazili 1 166 471-krát.
- Navyše sme zaznamenali celkovo 9 085 interakcií s príspevkami, z toho 6 316 reakcií, 440 komentárov, 66 uložení, 193 zdieľaní a 2070 kliknutí na odkaz.

Campaign	Results	Reach	Impressions
Týždeň slovenských knižníc 2023 - interakcie	7,555 Post engagements	50,721	177,320
Týždeň slovenských knižníc 2023 - dosah	362,200 Reach	362,200	681,954
Týždeň slovenských knižníc 2023 - impresie	90,951 Reach	90,951	263,954
Týždeň slovenských knižníc 2023 - návštevnosť	323 Link Clicks	19,615	43,243
Results from 4 campaigns ⓘ	— Multiple conversions	409,893 Accounts Centre ac...	1,166,471 Total

Knihovník vo svete dezinformácií

11/2022 - 10/2023

PROJEKT
KNIHOVNÍK VO SVETE
DEZINFORMÁCIÍ – AKO SA
NESTRATIŤ V ZLOŽITOM
INFORMAČNOM SVETE.

Cieľom projektu bolo lepšie pripraviť knihovníkov rôznych typov knižníc na zvládanie špecifických a zložitých situácií, ktoré vznikajú v súčasnom komplikovanom svete informácií a dezinformácií.

SLOVENSKÁ ASOCIÁCIA KNIŽNÍC

v spolupráci s AKADEMICKOU KNIŽNICOU

UNIVERZITY KOMENSKÉHO V BRATISLAVE

Vás pozýva na odborný seminár

KNIOVNÍK VO SVETE DEZINFORMÁCIÍ

AKO SA ORIENTOVAŤ V ZLOŽITOM INFORMAČNOM SVETE

13. – 14. JÚN 2023

Program

Natália Babicová z DigiQ, ktorá sa venuje vzdelávaniu mládeže so zameraním na témy ako internetová bezpečnosť, sociálne siete a kyberšikana

Lucia Škripcová odborníčka v oblasti mediálnej gramotnosti mládeže

Zuzana Labašová lektorka globálneho vzdelávania a kritického myslenia Komenského inštitút

Program

Vladimír Šnidl novinár, Denník N

Ján Markoš spisovateľ, lektor kritického myslenia

Paľo Lacko analytik, Inštitút pre dobre spracovanú spoločnosť

Diskusný panel
Ako pracovať s témou dezinformácií
a kritického myslenia v knižniciach

Čo s tým môžeme robiť

1. Kladme otázky

Vaše komentáre, námety.

9 odpovedí

Jeden z najlepších workshopov, praktický a zaujímavý. Vďaka

maximálne spokojná :-)) je potrebné aspoň raz do roka urobiť takéto podujatie na takúto tému pre odborných zamestnancov knižníc

Výborné podujatie, ďakujeme!

Veľmi zaujímavý seminár

Ako námet na zlepšenie uvediem len jednu poznámku: podľa môjho názoru by školiť mal uvádzať celú škálu oficiálnych médií, nielen čisto liberálne médiá. Máme na Slovensku okrem týchto spomenutých aj oficiálne konzervatívne-pravicové a liberálne-ľavicové. Uvedomujem si potrebu takýchto školení, aby sme mohli okrem oboznamovania sa s novými metódami sociálnej interakcie s čitateľmi v knižniciach aj zdieľať aktuálne skúsenosti knihovníkov z rôznych regiónov Slovenska. Ďakujem za takúto možnosť.

Do budúcnosti vítame pravidelné semináre s obdobnou tematikou, ďakujeme za možnosť zúčastniť sa.

Kritické myslenie a komunikácia

prakticky orientované na
zlepšenie komunikácie s
používateľmi, zameranie
kultúrnych a vzdelávacích
podujatí a prezentáciu
knižnice

Workshopy

Košice (18 účastníkov)

Bratislava (34 účastníkov)

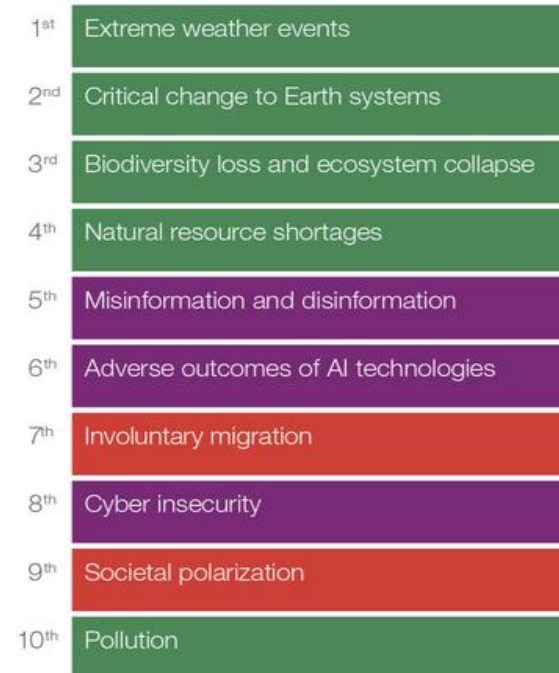

"Please estimate the likely impact (severity) of the following risks over a 2-year and 10-year period."

2 years

10 years

Risk categories | Economic | Environmental | Geopolitical | Societal | Technological

ĎAKUJEME ZA POZORNOST